

I. BEVEZETŐ LÉPÉSEK

A kötet több, tartalmukban egymástól távol eső írást kíván egybegyűjteni.¹ Ez a szétszórtság azonban csak látszólagos. A séta metaforája jelzi, hogy az írások hasonló készletéből születtek: a környező köz- és magánvilágra való reflektálás igényéből. A szerző akár az utcán vagy a sajtóban vagy bizonyos könyvekben „heverő” témák mellett úgy akar végigmenni, hogy közben láttatni akar, a felszínesen semmitmondó és a mindennapiságba simulni kívánó összefüggésekre akarja felhívni a figyelmet. Ezek a világok azonban földrajzilag könnyen behatárolhatók, gyakorlatilag (egy-két alkalandozást leszámítva) a Budapest és Székelyföld közötti régió(k)ról van szó. A szerző az elmúlt két-három évben ebben a térben mozog. Ez a mozgás folyamatos adaptációt és újraalkalmazkodást feltételez, az otthon és itthon fogalmainak néha racionális újragondolását, néha irracionális elutasítását, néha pedig emocionális elfogadását. És szintén ez az ide-oda mozgás implikál egy sajátos perspektívát, amelynek nyelvi lenyomatai megtalálhatók a szövegekben is. A szerző sétál a világvárosnak tekintett Budapesttől a megbélyegzett („periférikus”) Székelyföldre, miközben reflektál, és nyelvileg filmez. E sétáknak természetesen csak addig van értelmük, amíg a tekintet el nem szürkül. A sétanyomatok a tekintet elfásultságának ellenállomásai.

A kötet összeállítását a szerző két okból tartja fontosnak. Egyrészt közismert, hogy az elmúlt évtizedben nagyon sokan átéltek, átértékelték az erdélyi posztoszocialista ingamozgást: a vendégmunkásoktól kezdve a magyarországi konferenciákra utazókig egyaránt. A kötet ilyen szempontból azért számíthat érdeklődésre, mert nemcsak a szerző

¹ Az írások születésekor a szerző az EME és a Teleki László Intézet PhD-ösztöndíjasa volt. Külön köszönet Bárdi Nándornak.

sajátos világának a kivetülése, hanem szélesebb rétegeket érintő témákkal szembesíti az olvasót.

Másrészt nyelvi, illetve perspektíva-szolgáltatás szempontjából is fontosnak tartjuk a kötetet. Az erdélyi közgondolkodást és nyilvánosságot áthatja egy sajátos etnikai tudat, az etnikumban való gondolkodás. Távol áll tőlünk a szándék, hogy ezt a specialitást mint olyat megkérdőjelezzük. A kötetbe tervbe vett kísérletfüzér a maga szerény eszközeivel részint csak árnyalni szeretné az erdélyi magyar közgondolkodás nyelvezetét, részint pedig korábban háttérbe szorított, vagy egyáltalán nem létező témákat szeretne beemelni e térség nyilvánosan is megbeszélhető probléma-lajstromába.

A kötetben szereplő írások jó része az esszé és a szociológiai tanulmányok határmezsgyéjén helyezhető el (innen származik a kötet alcíme). Ebből a szempontból akár főiskolai, egyetemi hallgatóknak is egyfajta stimulus lehet, hiszen arra serkentheti őket, hogy az interdiszciplinaritás és egyfajta tudományosság felvállalása által reflektáljanak saját világukra, múltukra és jelenükre. Ezzel magyarázható az is, hogy a kötet utolsó részébe olyan szerzők rövid ismertetése került, akik az erdélyi társadalomtudományos életben talán ismertek, de kellőképpen még nem olvadtak be. Ezek az írások ezt a beolvadást szeretnék elősegíteni.